

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

دانشکده پرستاری و مامایی

تبیین وضعیت سلامت باروری در زنان دارای رفتارهای پرخطر جنسی، طراحی و اجرای
مداخله

پایان نامه برای دریافت درجه دکترای تخصصی PhD

در

بهداشت باروری

نگارنده:

آزاده زنوزی

اساتید راهنما:

دکتر زهرا بهبودی مقدم

دکتر فاطمه واثق رحیم پرور

اساتید مشاور:

دکتر الهام رضایی

۱۴۰۰

تبیین وضعیت سلامت باروری در زنان دارای رفتارهای پرخطر جنسی، طراحی و اجرای

مداخله

چکیده

هدف: توجه به مقوله سلامت و از آن جمله سلامت باروری در واقع اهمیت به سلامت سرمایه های انسانی جامعه و نسلهای آینده است. در همین راستا تبیین وضعیت سلامت زنان دارای رفتارهای پرخطر با اکتشاف اولویتهای سلامت باروری آنان از دیدگاه خودشان شروع می شود و می تواند با تجارب و دیدگاههای سایر منابع مطلع از نیازهای سلامت این زنان همراه شود. وضعیت سلامت باروری مورد نیاز زنان دارای رفتارهای پرخطر در بسترهای مختلف فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جوامع مختلف می توانند به اشکال گوناگونی بیان و اولویت بندی گردند و بر اساس اطلاعات موجود چنین بنظر می رسد که باتوجه به برخی حساسیتهای فرهنگی و این موضوع که وضعیت سلامت باروری زنان دارای رفتارهای پرخطر بیشتر بصورت مقولات منع شده و کنار گذاشته شده درآمده است؛ تاکنون مطالعه ای درخصوص درکی عمیق و جامع از وضعیت سلامت باروری زنان دارای رفتارهای پرخطر صورت نگرفته است لذا بسیار ضروری است تا آنچه توسط زنان دارای رفتارهای پرخطر از وضعیت سلامت باروری و نیازهای آنان تجربه و درک می شود، به شکل عمیقتری مورد بررسی قرار گیرد. نتایج این مطالعه، ایده های لازم برای طراحی و اجرای برنامه های آموزش جنسی ویژه زنان دارای رفتارهای پرخطر جنسی ایرانی را فراهم خواهد نمود.

روش پژوهش:

پژوهش حاضر، به روش ترکیبی چند مرحله ای و در سه بخش کیفی، طراحی مداخله و کمی انجام شد. ابتدا مرحله کیفی مطالعه، با هدف تبیین وضعیت سلامت باروری در زنان دارای رفتارهای پرخطر جنسی انجام گرفت. سپس بر اساس نتایج حاصل از مرحله کیفی، مرحله کمی مطالعه با هدف طراحی و اجرای مداخله ای بمنظور ارتقای وضعیت سلامت باروری در زنان فوق انجام شد.

در مرحله اول، یک مطالعه کیفی با رویکرد تجزیه و تحلیل محتوی انجام شد. از ۲۰ زن دارای رفتارهای پرخطر جنسی، مصاحبه های عمیق نیمه ساختار یافته و عمیق بعمل آمد. مشارکت کنندگان به روش نمونه گیری هدفمند و به صورت گلوله برفی با حداکثر تنوع انتخاب شدند که تا اشباع داده ها ادامه یافت. تمام مصاحبه ها با Voice Recorder ضبط شد و به صورت دست نوشته در آمد. در پایان تحلیل محتوای کیفی به روش Lundman و Graneheim (۲۰۰۴) انجام شد. در مرحله دوم مطالعه بر اساس نتایج مرحله کیفی، مسایل و نیازهای زنان دارای رفتارهای پرخطر جنسی در جلسه ای متشکل از متخصصان سلامت باروری، سیاستگذاران سلامت باروری، اساتید راهنما و داورها به شیوه گروه اسمی مورد اولویت بندی قرار گرفتند و سپس مطالعه مروری برای یافتن یک برنامه مداخله ای مناسب انجام گرفت. در نهایت با توجه به داده های کیفی و اولویت های پیشنهادی، آموزش روابط جنسی ایمن در زنان دارای رفتارهای پرخطر جنسی انتخاب گردید. در مرحله سوم این پژوهش یک مطالعه کمی از نوع مداخله ای بدون گروه کنترل بر روی ۸۲ زن دارای رفتارهای پرخطر جنسی از طریق نمونه گیری در دسترس با هدف بررسی میزان آگاهی و رعایت اصول بهداشت جنسی افراد قبل و بعد از آموزش رفتار جنسی ایمن با استفاده از پرسشنامه SSBQ انجام گرفت. داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ برای ارزیابی تاثیر مداخله آموزش جنسی مورد تجزیه تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: بر اساس داده های کیفی در مرحله اول، ۵ درونمایه (خشونت، ترس، ناآگاهی، برچسب منفی و مشکلات روانی) در بیان وضعیت سلامت باروری و جنسی در زنان دارای رفتارهای پرخطر جنسی، استخراج شد. در مرحله دوم براساس نظر متخصصان در جلسه هم اندیشی متخصصین، در نهایت مهمترین مسایل و نیازهای زنان دارای رفتارهای پرخطر جنسی بر اساس اهمیت، اولویت و امکان پذیر بودن جهت انجام مداخله مشخص شد. براساس مروری بر مداخلات و اولویت بندیها، آموزش روابط جنسی ایمن در زنان دارای رفتارهای پرخطر جنسی در نظر گرفته شد. در مرحله کمی پس از انتخاب و رضایت افراد، پرسشنامه دموگرافیک و پرسشنامه SSBQ در اختیار افراد قرار گرفت. تعداد مراجعات و دفعات آموزش بسته به هر فرد و تعداد مراجعاتشان در طی ۱ ماه، بین ۲ تا ۴ جلسه متغیر بود. پس از آموزش رابطه جنسی ایمن مجدد یک ماه بعد از آنان خواسته شد که مجدد پرسشنامه SSBQ را تکمیل کنند. پس از ارایه آموزشهای لازم و انجام آزمونهای آماری، نتایج مداخله آموزشی نشان دادند که بین نمره قبل از آموزش و بعد از آن اختلاف معناداری وجود داشته است ($p < 0.05$).

نتیجه گیری: یافته های حاصل از بخش کیفی مطالعه بیانگر مسایل و دغدغه های متعدد زنان کارگر جنسی در زمینه های مختلف اجتماعی، اقتصادی، روانی، جسمی، خانوادگی و غیره بود. نتایج حاصل از بخش کمی مطالعه، نشاندهنده امکان افزایش آگاهی زنان دارای رفتارهای پرخطر جنسی در موارد آموزش صحیح و مبتنی بر فرهنگ جامعه می باشد.

کلیدواژه ها: زنان دارای رفتارهای پرخطر جنسی؛ سلامت باروری؛ مداخله

Teheran University of Medical Sciences

School of Nursing and Midwifery

Title:

Explanation of sexual and Reproductive health status in high risk sexual behaviors Women, Designing and implementing an intervention

**A thesis submitted as partial fulfillment of the requirements for Doctor of Philosophy (PhD) Degree
In**

Reproductive Health

**By
Azade Zenouzi**

Supervisors

Zahra Behboodi Moghadam

Seyede Fateme Vasegh Rahim parvar

Consultants

Elham Rezaee

2021

Abstract

Aim: Paying attention to health, including reproductive health, is in fact important to the health of human capital of society and future generations. In this regard, explaining the health status of women with high-risk behaviors begins with exploring their reproductive health priorities from their own perspective and can be accompanied by experiences and perspectives of other sources aware of the health needs of these women. Reproductive health status required by women with high-risk behaviors in different cultural, social and economic contexts of different societies can be expressed and prioritized in various ways, and based on available information, it seems that due to some cultural sensitivities and the health status The fertility of women with high-risk behaviors has become more of a forbidden category; So far, no study has been conducted on a deep and comprehensive understanding of the reproductive health status of women with high-risk behaviors. The results of this study provided the necessary ideas for designing and implementing sex education programs for women with high-risk Iranian sexual behaviors.

Methods: The present study was performed by a multi-stage combined method in three parts: qualitative, intervention design and quantitative. First, the qualitative stage of the study was performed to explain the reproductive health status of women with high-risk sexual behaviors. Then, based on the results of the qualitative stage, the quantitative stage of the study will be conducted with the aim of designing and implementing an intervention to improve the reproductive health status of the above women. In the first stage, a qualitative study was conducted with a content analysis approach. In-depth an semi-structured interviews were conducted with 20 women with high-risk sexual behaviors. Participants were selected by purposive and snowball sampling method with maximum variety, which continued until data saturation. All interviews were recorded with Voice Recorder and handwritten. Finally, qualitative content analysis was performed by Graneheim and Lundman methods (2004). In the second phase of the study, based on the results of the qualitative phase, the concerns and needs of women with high-risk sexual behaviors were prioritized in a meeting consisting of reproductive health professionals, reproductive health policy makers, supervisors and judges by nominal group method. Finding a suitable intervention plan was done. Finally, according to the qualitative data and the proposed priorities, safe sex education in women with high-risk sexual behaviors was selected. In the third stage of this study, A quantitative interventional study without a control group on 82 women with high-risk sexual behaviors through available sampling with the aim of assessing the level of awareness and observance of sexual health before and after safe sexual behavior training using the SSBQ questionnaire. Was performed. Data were analyzed using SPSS software version 20 to evaluate the effectiveness of sex education intervention.

Results: Based on qualitative data in the first stage, 5 themes (violence, fear, ignorance, negative labeling and psychological problems) were expressed in expressing reproductive and sexual health status in women with high-risk sexual behaviors. In the second stage, based on

the opinion of experts in the expert symposium, the most important concerns and needs of women with high-risk sexual behaviors were identified based on the importance, priority and feasibility of the intervention. Based on a review of interventions and priorities, safe sex education in women with high-risk sexual behaviors was considered. Shortly after the selection and satisfaction of the individuals, the demographic questionnaire and the SSBQ questionnaire were provided to the individuals. The number of referrals and the number of trainings varied between 2 and 4 sessions depending on each person and the number of referrals during 1 month. One month after re-learning safe sex, they were asked to complete the SSBQ questionnaire again. After providing the necessary training and performing statistical tests, the results of the educational intervention showed that there was a significant difference between the score before and after training ($p < 0.05$).

Conclusion: The findings of the qualitative part of the study showed the numerous problems of female sex workers in various social, economic, psychological, physical, family and other fields. The results of the quantitative part of the study indicate the possibility of increasing the awareness of women with high-risk sexual behaviors in cases of correct education and based on community culture.

Keywords: Women with high risk sexual behaviors; Reproductive health; Intervention